

Закључци

VIII РЕДОВНЕ ГОДИШЊЕ СКУПШТИНЕ ДРУШТВА ВЕТЕРИНАРА
НР ЦРНЕ ГОРЕ, ОДРЖАНЕ У ТИТОГРАДУ 25 И 26 МАРТА 1957 ГОДИНЕ

I

Друштво ветеринара Црне Горе, кроз извјештај претсједника Друштва и дискусију, размотрило је рад у 1956 години и констатовало:

Рад Друштва ветеринара у протеклом периоду био је недовољан, и поред тога што је један дио чланова активно радио у друштвеним и другим организацијама. Теренске секције нијесу биле довољно активне и нијесу се чешће састајале да би на таквим састанцима третирали текућу проблематику и оживјеле друштвени рад.

Недовољно се посвећивало пажње пропагандном раду, а посебно просвећивању сточара путем предавања, приказивања одговарајућих филмова, фланелограма, дневне штампе, радио предавања и др.

Није било довољно контакта и сарадње са стручним секцијама друштва из других народних република.

Чланови Друштва су врло мало сарађивали у стручној штампи. Имајући у виду ове недостатке и пропусте у раду, Друштво је ставило у задатак новоизабраном управном одбору да благовремено предложи и разради план рада Друштва у цјелини и по секцијама за текућу годину.

II

Разматрајући питање заштите и унапређења сточарства у нашој Републици, Скупштина је констатовала:

Да су се активним залагањем ветеринара и примјеном превентивних и ветеринарско-санитарних мјера, сточне заразе сузбиле и свеле на најмању мјеру.

Да се у протеклој години више пажње поклонило откривању и евидентирању паразитарних и инвазионих болести, ради припреме за престојеће планско сузбијање истих.

Активност службе такође се осетила и на сектору контроле животних намирница животињског поријекла.

Обзиром на стални прилив ветеринарског кадра и знатно растећење службе у односу на сточне заразе, Скупштина поставља ветеринарској служби, као основни задатак, да се у наредном периоду више посвети проблему унапређења сточарства, путем тјешње сарадње са пољопривредним стручњацима на одаоирању, оплемењивању, рејонирању, вјештачком осјемењавању и другим зоотехничким мјерама, као и на проналажењу прикладних организационих форми, које ће убрзати процес унапређења сточарства и тиме допринијети повећању животног стандарда наших радних људи.

Обзиром да су задруге главни носиоци социјалистичког преобрајаја нашега села, Скупштина сматра да би тежиште рада ветеринарске службе на унапређењу сточарства требало да буде уско везано за задругарство. Сврисходност оваквог закључка види се и

из ријечи друга Кардеља који каже: „...Не треба чекати да наше задруге буду оспособљене да приме ове или оне задатке, него их треба директно увлачити у извршавање задатака и тако их изграђивати“.

III

Скупштина је констатовала да се, и поред настојања Друштва ветеринара НРЦГ, сарадња између Друштва лекара и Друштва пољопривредних инжињера и техничара, у протеклом периоду није побољшала.

Скупштина сматра да би ову сарадњу по сваку цијену требало оживјети, и то са Друштвом лекара првенствено по питању зооноза и паразитарних болести, а са Друштвом пољопривредних инжињера и техничара по питању унапређења сточарства, о чему је напријед било говора.

Понуда помоћи и сарадње Друштва ветеринара НР Србије примљена је са задовољством.

Скупштина сматра да би сарадњу ветеринара са органима ДОЗ-а убудуће требало појачати.

IV

Скупштина сматра да су ветеринарске станице најпогоднији облик ветеринарске службе и да су својим радом оправдале досадашње постојање. Зато их и даље треба организационо усавршавати и проширивати стручну дјелатност њиховог рада.

V

Скупштина констатује да је потребно посветити већу пажњу стручном уздицању ветеринарског кадра. Ову потребу намећу све већи и разноликији задаци који се постављају пред ветеринарску службу, коју у Црној Гори обавља претежно млад кадар.

Да би се ово постигло, треба ветеринарима омогућити усавршавање у другим републикама, као и користити поједине специјалисте ветеринаре у рјешавању појединих проблема наше струке у Републици.

Што се тиче специјализације ветеринара у иностранству, Скупштина је мишљења да би, приликом одређивања, увијек требало имати и прегходно мишљење Друштва ветеринара.

VI

Да би се још више продубила сарадња са Пољопривредном комором НР Црне Горе, која се и до сада показала врло корисном, Скупштина сматра да би у секцији за сточарство требало формирати одбор за ветеринарство и попуњити управни одбор са још којим ветеринаром.

VII

Скупштина је придала нарочити значај потреби обезбеђења сталне ветеринарске контроле над прометом животних намирница животињског поријекла у туристичким центрима и љетовалиштима, укључујући ту и преглед меса, и стоке за клање те захтијева од народних одбора да се обезбиједи таква контрола у мјестима гдје она још не постоји.

VIII

Скупштина друштва ветеринара Црне Горе једногласно је одбацила писмо ветеринара Марка Ранитовића као недостојно разматрања, због његове тенденциозне и клеветничке садржине, упућене на адресу једног од најзаслужнијих чланова Друштва ветеринара Црне Горе, који се као дугогодишњи руководиоц службе максимално залагао за њено унапређење.

Скупштина сматра да ће овај иступ Марка Ранитовића који је недостојан академског грађанина остати без преседана у редовима ветеринарског staleжа, јер се подлост оваквог поступка најбоље огледа у томе што се Марко Ранитовић није усудио да оптужује свога колегу док је био члан Друштва ветеринара Црне Горе, него тек онда када је напустио Црну Гору.

ДРУШТВО
ВЕТЕРИНАРА НР ЦРНЕ ГОРЕ

Пољопривредна изложба у Пљевљима

Наша друштвена заједница чини из године у годину све веће напоре како би се наша заостала пољопривреда подигла на већи степен. Ово умјеравање наше економске политике на унапређење пољопривреде огледа се, између осталог, кроз читав низ законских прописа којима се регулише оснивање разних фондова, почевши од Савезног фонда за унапређење пољопривреде па све до инвестиционог фонда општина за унапређење привреде села. Овим се прописима регулише и јачање средстава фонда код пољопривредних организација. На овај начин створени су материјални и други услови да се у већој и јачој мјери захвате поједини, важнији пољопривредни проблеми, који се раније нијесу могли, или не у потпуности, захватити.

Ова привредна оријентација на већа улагања средстава за пољопривреду, дошла је до изражаја у спровођењу важнијих мјера у унапређењу пољопривреде и у Срезу пљеваљском. У низу мјера које се предузимају за што брже унапређење пољопривреде у овом срезу, важно је истаћи стварање традиције на организовању пољопривредних изложби, преко којих се најбоље преносе тековине пољопривредне науке у праксу, међу масе произвођача. У ту сврху Народни одбор Среза пљеваљског, у заједници са Среским савезом земљорадничких задруга, организовао је 30-IX-1956 године Пољопривредну изложбу у Пљевљима, а сјутрадан је у оквиру изложбе одржана сточарска смотра.

Ово је по реду трећа изложба за посљедње неколике године, а имала је за циљ да покаже какве све могућности постоје за развој пољопривреде, на територији Среза пљеваљског, какве културе могу успијевати, колики се приноси код појединих култура постижу уз савремену агротехнику, каквог су квалитета ти производи, каквим се сточарским материјалом располаже, какви су и колики резултати постигнути у одгоју поједине

врсте стоке, да се виде пропусти и недостаци у досадашњем раду и из тога извуку искуства за будући рад на унапређењу пољопривреде. Поред тога изложба је и мала за циљ да пољопривредне произвођаче упозна са савременим методама рада, да излагаче најбољих производа награди и уједно потстакне на такмичење за што већу и квалитетнију производњу.

За изложбу је владало велико интересовање од стране произвођача. Укупно се пријавило 800 излагача, али због ограниченог простора само је 600 могло да излаже своје производе. На изложби су учествовали индивидуални произвођачи чланови земљорадничких задруга, задружне организације и пољопривредна добра.

Велика сала Дома културе, лијепо уређена и декорисана, била је пуна лијепих и квалитетних производа који успијевају на подручју Среза пљеваљског.

Виљна производња, заступљена производима ратарства, повртларства и воћарства, испунила је највећи дио изложбеног простора. Од чисто ратарских производа изложени су били узорци житарица: јечма, овса, ражи и кукуруза. По броју изложених узорака највише је било јарог јечма, чјији је квалитет био, уједно, и најбољи. На друго мјесто, по заступљености и квалитету, долази јари оvas, затим јара раж, посљедње мјесто имао је кукуруз, са мало узорака, слабог квалитета. Услови за гајење кукуруза нијесу овдје повољни, јер је његово гајење ограничено на ниже предјеле Среза.

Поврће је било заступљено у великом броју, и доброг квалитета. Највећу пажњу посјетилаца привлачили су поједини крупни примјерци кромпира сорте „Бинтје“ и неких домаћих сората, односно типова, што указује на погодност овог подручја за успјешну и рентабилну производњу кромпира.

Купус је био такође предмет пажње посјетилаца, а нарочито крупне и чврсте главнице Футошког купуса. Друго поврће: лук, мрква,

цвекла и разне сорте бораније, било је доста заступљено квалитетним производима иако се за ове културе раније сматрало да не могу успијевати у овом подручју.

Врло лијепе и квалитетне производе: мркве, цвекле, кромпира, сорте „Бинтје“, „Футошког купуса“ и бораније сорте „Златна киша“ изложило је пољопривредно добро Пљевља, што најбоље указује на могућност ширег узгоја ових култура на овом подручју.

На изложби је у мањем броју узорака, била заступљена сточна храна, односно сјеме луцерке и сточне репе као и врло крупни примјерци сточне репе сорте „Мамут“, што такође указује на оправданост гајења и ових култура у овом крају.

Воћарство је било доста заступљено узорцима јабука, крушака, шљива и ораха.

Највише од свих врста воћа биле су заступљене шљиве сорте „Пожегача“ и „Цар Душан“ — добар квалитета. Од јабука, поред домаћих аутохтоних сората, могли су се видјети и лијеви плодови страних сората, као што је „Златна парменка“, „Јонатан“ и др. Од крушака били су изложени углавном плодови домаћих сората и нешто мало стране сорте „Калуђерка“. Од ораха било је изложено неколико домаћих типова, међу којима је било и бољих типова, са тањом кором и пуним језгром.

Изложеним плодовима воћа, изложба је показала да на подручју Среза има предјела са повољним еколошким условима за воћарство, као што је, напр. долина Тихотине.

На изложби је било сточних производа, разних врста домаћих меких сирева, кајмака, меда, воска, разних узорака вуне, разних производа сухомеснате робе, и, на крају, предмета домаће радиности.

Квалитетним, пуномасним овчим сирем истакла се Станица за коњарство у Жабљаку, а производима сухомеснате робе Предузеће месних производа из Пљеваља. Поред пољопривредних производа, посетиоци су на изложби могли видјети разне пољопривредне машине и справе, средства за за-

штиту биља, апарат за испитивање земљишта, узорке разних врста вјештачких ђубрива, апарат за испитивање масноће млијека и др.

Изложеним, квалитетним производима индивидуални произвођачи, земљорадничке задруге и пољопривредна добра показали су велики напредак у раду на унапређењу пољопривредне производње примјеном тековина науке и савремене агротехнике у производњи.

Уопште узевши, изложба је успјела, како по заступљености излагача и броју квалитетних производа, тако и у погледу пропаганде нових, савремених метода рада у производњи.

За организацију ове изложбе највећа заслуга припада Подружници пољопривредних инжењера и техничара Среза пљеваљског.

Изложбу је посетила велика маса произвођача из ближе и даље околине Пљеваља као и велики број грађана. Рачуна се да је изложбу посетило преко 4.000 посетилаца, што је најбољи доказ колико се народ интересује за овакву врсту приредби.

Комисија за преглед и оцјењивање производа подијелила је излагачима најбољих производа преко 200.000 динара из средстава која је за ову сврху дала Пољопривредно-пумарска комора НР Црне Горе и Народни одбор Среза пљеваљског.

Ово јавно признање истакнутим излагачима за постигнуте успјехе послужило је корисно и даће потстрека у раду за добијање већих приноса и квалитетних производа. Но и поред тога што је изложба успјела и оставила добар утисак на посетиоце, она је, са чисто стручне стране, имала и неке мање пропусе и недостатке. На прво мјесто производа нијесу били сврстани по својој сродности. Једна иста врста производа могла се видјети на неколико мјеста. Поред тога, цедуље, — етикете на изложеним производима често су биле нечитко исписане. На њима нијесу били означени називи сорте, постигнути приноси по јединици површине, као ни мјесто одакле је лице које излаже дотични про-

извод. Даље, пропуст је што није приказан сјеменски кромпир, већ су изложени били само примјерци крупних кртола који нијесу били мањи испод 300—400 грама.

Ми смо се на ово осврнули у жељи да будућа изложба још боље успије, а што ће бити најбоља награда, како њеним приређивачима, тако и самим излагачима.

У оквиру изложбе одржана је 1-X-1956 године сточарска смотре на имању Пољопривредног добра у Пљевљима. Простор на коме се смотре одржавала био је лијепо уређен (постављена ограда, боксови, стока сврстана по врстама), али доста стијешњен за број предведене стоке. Исто тако био је стијешњен и круг за оцјењивање стоке, што је отежавало и успоравало рад Комисије.

Смотра је била добро посјећена, а изложено је било и добрих грла, много више него на ранијим смотрама, обзиром да одгајивачи већ из искуства знају шта се тражи и какву стоку треба на смотру довести. Изложена грла била су у доста доброј кондицији иако је љето било сушно и стока оскудијевала у зеленој храни. Исто тако било је запажено да је стока била мањевише добро отимарена. Смотра је успјела, боље од ранијих, како по техничкој организацији, тако и по засуђености излагача, броју предведене стоке и њеном квалитету.

Као излагачи на смотри су учествовали приватни одгајивачи, земљорадничке задруге и Пољопривредно добро Пљевља. Укупно је учествовало 340 излагача који су изложили 573 грла, од чега коња 95, говеди 155 и оваца 323 грла.

Ради бољег прегледа изложеног материјала осврнућемо се, укратко, на поједине врсте стоке.

Од изложених коња, по категоријама, било је заступљено: пастува 39, кобила и ждребица 45 и подмлатка 11 грла.

Гро материјала изложили су приватни одгајивачи. У расном погледу одрасла грла претстављена су у типу аутохтоног домаћег брдског коња, међу којима је било неколико доста добрих пастува као

и неколико лијепих и снажних примјерака кобила и ждребица.

Друштвени сектор, преко Станице за коњарство у Жабљаку, приказао је неколико пастува са припусних станица у типу полуарапске расе, и та су грла по квалитету била најбоља.

Што се тиче коњског подмлатка, ту су постигнути лијепи резултати. Подмладак је доста изједначен, претстављен у типу полуарапске расе. Приказани подмладак говори јасно да се преко сталних и сезонских припусних станица почело јаче и шире утицати на квалитативно подизање народног коњарства. Ради тога, треба поклонити што већу пажњу избору квалитетних приплодњака на припусним и сезонским пастувским станицама, а то је Народни одбор Среза правилно схватио.

Највеће интересовање на смотри побудила су говеда. Од предведених 155 грла по категоријама било је заступљено: бикова 45, крава и јуница 65 и подмлатка 45 грла. Предведено је 53 грла, више него на прошлој смотри, што значи да се све више побуђује интерес одгајивача за одгој што бољих приплодних грла. Док је на прошлој смотри преовлађивало шаренило разних мелеза, између буше, с једне стране, и монтафонаца, пинзгваца и других страних раса, с друге, дотле на овој смотри тог шаренила већ није било. Заступљене су углавном расе, односно сојеви рејонизацијом предвиђени. Приватни одгајивачи изложили су углавном грла домаће говече-бушу, која је доминирала као и доста лијепих примјерака крава и јуница у типу гатачког говечета. Поред тога, приватни одгајивачи изложили су квалитетан и уједначен подмладак у типу гатачког говечета које потиче од бикова са задружних припусних станица.

Задружни сектор, претстављен преко појединих земљорадничких задруга, изложио је неколико лијепих и квалитетних бикова са припусних станица у типу гатачког соја. Међу свим излагачима највише се истицао запат говеда Пољопривредног добра Пљевља. Ово добро изложило је квалитетни,

сopствени узгој говеди у типу гaтaчкoг сoјa и oбepинтaлскe рaсe дa сy сe oвa грлa пo свoјoј ујeднaчeнoсти, рaснoј припaднoсти, кoндитији, приплoднoј вријeднoсти, примјeрнoј нeзи и другим oсoбинaмa, мoглa прикaзaти и нa Нoвoсaдскoм сaјмy.

Пo излoжeнoм мaтeријaлу јaснo сe мoглo видјeти дa гaтaчкo гoвeчe пoлaкo прoдирe. Кaкo сe oвo гoвeчe пoкaзaлo врлo приклaдним, и у oднoсу нa дoмaћe гoвeчe дaлeкo прoдуктивнијим, тo је интeрeс прoизвoђaчa зa држaњe oвoг гoвeчeтa пoрaстao и свaким дaнoм је свe вeћи. Нo, дa би сe штo пријe и у ширим рaзмјeрaмa прeшлo нa гaјeњe oвoг гoвeчeтa, билo би пoтрeбнo, уз oстaлe зoотeхничкe мјeрe свaкe гoдинe спрoвeсти лицeнцирaњe бикoвa сa кaстрирaњeм нeпoдeсних грлa, тe прoширити мрeжy припусних стaницa сa квaлитeтним бикoвимa.

Oвчaрeтвo је билo брoјнo нaјвишe зaступљeнo. Укупнo је излoжeнo 323 грлa, oд чeгa oвнoвa 43, oвaцa 190 и јaгњaди 90 грлa. Дaклe, вишe зa 137 грлa нeгo нa прoшлoј смoтри. Oвaкo вeликa зaступљeнoст oвчaрeтвa дoлaзи oтудa штo је oвa грaнa oд oсoбитe вaжнoсти зa плaнинскe и брдскe крaјeвe кao штo је пoдручјe Срeзa пљeвaљскoг.

Нaјвeћи брoј oвaцa нa смoтри прeдвeли сy привaтни oдгaјивaчи. Мeђу прeдвeдeним грлимa дoминирaли сy дoмaћи сoјeви из групe прaмeнкe. Упрaвo, тип прaмeнкe oвдјe је биo, тaкoрeђe јeдинo зaступљeн. Oд сoјeвa прaмeнкe брoјнo је нaјвишe биo зaступљeн јeзeрo-пивскo сoј, сa нeкoликo лoкaлних типoвa, зaтим нeкoликo зaпaтa сјeничкoг сoјa и, нa крaју, јeднa групa мeринo крижaнaцa јaгњaди.

Квaлитeтaн мaтeријaл лијeпих и крупних oвaцa, дoбрo oбрaслих вунoм и типу јeзeрo-пивскe oвцe излoжили сy привaтни oдгaјивaчи из Бoбoвa. Пo излoжeним грлимa види сe дa у групи дoмaћe oвцe имa дoбрoг мaтeријaлa сa гeнeтскoм oснoвoм зa вeћу прoизвoдњy, штo знaчи дa би пoрaвнo усмјeрeнoм сeлeкцијoм и другим зoотeхничким мјeрaмa трeбaлo пoрaдити нa ствa-

рaњу штo прoдуктивнијeг типa oвe oвцe.

Дoстa дoбaр мaтeријaл зaпaжeн је и кoд излoжeних грлa сјeничкoг сoјa. Прeдмeт пaжњe и интeрeсoвaњa пoсeтитaцa билa је групa јaгњaди I гeнeрaцијe, дoбијeнa укрштaњeм дoмaћe oвцe сa мeринo oвнoвимa. Излoжeнa јaгњaд билa сy oбрaслa густoм и ујeднaчeнoм вунoм, aли слaбe кoндитијe.

Излoжeнa грлa нa смoтри прeглeдaнa сy и oцијeњeнa oд стрaнe стучнe кoмиситијe.

Кaкo је нa oвoј смoтри прeдвeдeнo вишe и бoљeг мaтeријaлa нeгo нa прoшлoј, тo је критeријум зa oцјeњивaњe биo мнoгo стрoжи.

Прeдвeдeнa грлa сврстaнa сy у трe клaсe и прeмa клaсaмa дoдјeљивaнa је нoвчaнa нaгрaдa. Влaсници чијa сy грлa прoглaшeнa нaјбoљим, нaгрaђeни сy из срeдстaвa дoдијeљeних oд стрaнe Пoљoприврeднo-шумaрскe кoмoрe НР Црнe Гoрe, дoк влaсници грлa другe и трeћe клaсe нaгрaђeни сy из срeдстaвa дoдијeљeних oд стрaнe Нaрoднoг oдбoрa Срeзa пљeвaљскoг.

Кoд oцјeњивaњa стoкe и дoдјeљивaњa нoвчаних нaгрaдa кoристилa сe приликa дa сe oдгaјивaчимa oд стрaнe oцјeњивaчкe кoмиситијe укaжe нa прeднoст држaњa и гaјeњa рaсних квaлитeтних грлa прeдвигнeних рeјoнизaцијoм, кao и дa сe пoјeдинaчнo зa свaкo грлo дaдy oбjaшњeњa зaштo је кoјe нaгрaђeнo.

Нaимe нaгрaдa влaсницимa oдaбраних грлa пoдијeљeнo је прeкo 800.000 динaрa, штo ћe прeтстaвљaти јaк стимулaнс кoд oдгaјивaчa.

Пoжeљнo би билo дa сe нa идущим смoтрaмa oтпoчнe сa нaгрaђивaњeм грлa кoјa сy рeгистрoвaнa, oднoснo умaтичeнa и кoд кoјих сe спрoвoди кoнтрoлa прoдуктивнoсти уз другe зoотeхничкe мјeрe, кaкo би нa тaј нaчин пoстигли штo бoљи успeх у пoдизaњу прoизвoднoсти нaшe стoкe.

И излoжбa и смoтрa кoриснo ћe пoслужити у рaду нa унaпрeђeњу пoљoприврeдe и стoчaрствa Срeзa пљeвaљскoг, и прeпoручљивo је дa сe сa oвaквим врстaмa прирeдбe нaстaви.

Инг. Видo Ђaкoнoвић